herpy

GEKKOER

Raukawa gecko

Woodworthia maculata

En lille, nataktiv og stenfarvet gekko fra New Zealand, der lever på klipper, strande og i krat og kan blive over 30 år. Den føder levende unger og er meget sjælden i terrarier uden for oprindelseslandet, så der findes kun lidt pasningsviden.

Familie: Diplodactylidae Tidligere navn: *Hoplodactylus maculatus; Naultinus maculatus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**12-18 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**30-40 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Klippeboende og jordboende**
Biotop	**Klippeterræn og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 50 × 100 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**18-24 °C**
Temperatur, nat	**10-16 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter, frugt, nektar og færdigfoder**
Holdes	**Parvis, 1 han med flere hunner eller i gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**90-150 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er opført på CITES bilag III (New Zealand) og i EU's bilag C, som gælder hele slægten *Woodworthia*. Levende dyr udføres ikke fra New Zealand til handel, så dyr uden for landet er meget sjældne. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Woodworthia maculata er en kompakt, jordnær gekko med grå til brune, stenlignende farver. Ryggen er ofte brudt af sorte pletter og lavlignende markeringer i hvidt, gult, orange og olivengrønt, enten som tværbånd eller som langsgående striber. Undersiden er som regel ensfarvet og lys. Mund og tunge er lyserøde, og tæerne er korte og brede i modsætning til de slanke tæer hos de trælevende New Zealand-gekkoer.

Kropslængden (snude til kloak) er op til 89 mm, og halen er lige så lang som kroppen eller længere. Samlet bliver dyret derfor omkring 12-18 cm, og vægten er op til 14 g. Halen kan smides, hvis dyret gribes eller bliver bange.

Arten blev beskrevet i 1845 og har været ført som *Hoplodactylus maculatus*. Slægten *Woodworthia* rummer flere nært beslægtede former, som ligner hinanden, men adskiller sig genetisk og i udbredelse, fx *Woodworthia chrysosiretica* med to lyse striber fra snuden til halespidsen. Arten er selskabelig og lever ofte i store grupper, hvor der er gode skjul, men hannerne kan forsvare territorier i parringstiden. Dyrene er sky og forsvinder hurtigt ind i et skjul, når nogen nærmer sig.

Udbredelse og levested

Arten findes udelukkende på New Zealand: på store dele af Nordøen og i den nordvestlige del af Sydøen (Marlborough, Nelson/Tasman og Vestkysten) samt på en række øer ud for kysten. I det nordøstlige Nordøen lever den næsten kun ved kysten fra Bay of Islands til Bay of Plenty. Længere sydpå går udbredelsen ind i landet langs Nordøens centrale forkastningszone og ud til Whanganui. Den mangler på Nordøens vestkyst nord for Whanganui-floden.

Levende dyr udføres ikke fra New Zealand til handel, så dyr uden for landet er meget sjældne.

> **Oprindelig udbredelse:** New Zealand.

LEVESTED

Woodworthia maculata er knyttet til klippeterræn og findes i sten- og sandstrande, klippespalter, stenrøser, krat, kystskov og indlandsskov med bøg og bredbladede træer. Den gemmer sig om dagen under sten, bark og træ eller i huller i klipper og stammer, ofte flere dyr sammen. Om natten jager den på jorden, på klipper og i buske og træer, og den soler sig gerne i ly ved åbningen af skjulet, ofte kun halvt fremme.

Klimaet er tempereret og oceanisk: milde somre, svalere vintre og en jævn nedbør. Kystnære levesteder har små udsving, mens indlandsbestandene oplever køligere vintre. Arten er ikke truet.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Woodworthia maculata*, fordi arten næsten ikke holdes uden for New Zealand. Pasningen bygger på erfaringerne med slægten *Woodworthia* i New Zealand, på levestedet og på klimaet i udbredelsesområdet. *Dactylocnemis pacificus* og *Mokopirirakau granulatus* lever i de samme egne og har samme klima.

Et terrarie til to dyr skal være mindst 50 × 50 × 100 cm (længde × bredde × højde). En gruppe på 3-6 dyr, højst to hanner og tre-fire hunner, skal have mere gulvareal, fx 80 × 50 × 100 cm. Terrariet skal have mange skjul i flere højder: stakke af tynde brædestykker eller flade sten med smalle mellemrum, korkrør og hule bambusrør med den ene ende lukket. Tilføj grene og tætte planter, fordi mange bestande også klatrer i buske og træer.

Som bund fungerer en blanding af jord uden gødning og kokosmuld med stenpartier og dødt løv ovenpå. Terrariet skal have god ventilation. Hold ikke forskellige arter af *Woodworthia* sammen, fordi de krydser sig.

TEMPERATUR

Der findes ingen dokumenterede temperaturer for dyr i fangenskab. Anbefalingen bygger på klimaet i udbredelsesområdet: om dagen 18-24 °C og om natten 10-16 °C, med et fald hen over natten og køligere forhold om vinteren. Arten behøver ingen solplads, men et hjørne, der er et par grader varmere end resten, giver dyrene mulighed for at vælge. Temperaturen må ikke komme over 28 °C i længere tid, fordi dyrene stammer fra et køligt, oceanisk klima.

Stil terrariet køligt, væk fra sydvendte vinduer og varmekilder. Mål temperaturen både øverst og nederst med et digitalt termometer.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-70 %, og terrariet skal kunne tørre delvist op i løbet af dagen. Spray en del af terrariet let om aftenen, så der er dug på blade og sten. Hold én side tør og en anden let fugtig, så dyrene selv kan vælge. Stil altid en lav skål med frisk vand, som skiftes jævnligt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv, men den sidder ofte i åbningen af sit skjul og tager lidt lys og varme. UVB er ikke dokumenteret som nødvendigt, men et svagt UVB-lys i den ene side (Ferguson-zone 1) er en sikker løsning, når der er rigeligt med skjul og skygge. Dagslængden følger årstiden: omkring 14 timer om sommeren og 10 timer om vinteren. Natten skal være mørk. Brug et svagt rødt lys, når du vil se på dyrene om aftenen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Woodworthia maculata spiser især nataktive insekter og andre leddyr: fårekyllinger, møl, små kakerlakker, edderkopper, biller og fluer. Til unger bruges bananfluer, små møl, små fluer og små fårekyllinger. Insekterne skal være mindre end afstanden mellem dyrets øjne. Fodr voksne dyr to gange om ugen og unger hver anden dag, og pudr maden let med kalk med D3-vitamin.

Arten drikker også nektar og honningdug fra skjoldlus og tager små frugter. Tilbyd derfor en gang om ugen lidt færdigfoder til frugtædende gekkoer, rørt op til en tyk grød, i en lav skål. Tag rester ud efter et døgn.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Woodworthia maculata er sky og trækker sig hurtigt tilbage i skjul. Den er ikke et dyr til håndtering, og dyr, der gribes, kan tabe halen. Om aftenen kan nogle dyr kvidre og pippe længe fra åbningen af skjulet.

Den kan holdes i små kolonier på 3-6 dyr med god plads og mange skjul. Tjek dem jævnligt for bidmærker på halen, tabte haler og manglende tæer, som er tegn på uro. Fjern det dyr, der bliver jagtet. Hannerne kan være territoriale i parringstiden, så en gruppe skal have højst to hanner.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Dyrene bliver kønsmodne efter 1,5-2 år. Hannerne har en tydelig bule bag kloakken ved halens rod. Hunner bør være fuldt udvoksede, før de sættes i avl.

PARRING

Parringen sker i april-maj, som er efterår på New Zealand. Hannen bider hunnen gentagne gange i nakke og hoved, og det ser voldsomt ud. Hold øje med dyrene, så hunnen ikke bliver såret, og giv hende mulighed for at trække sig tilbage. Om vinteren holdes dyrene køligere og med kortere dage, som i naturen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten føder levende unger. Hunnen får 1-2 unger om året, oftest tvillinger, i februar-maj året efter parringen, det vil sige sidst på sommeren og om efteråret på New Zealand. Drægtigheden regnes fra ægløsningen om foråret og varer 3-5 måneder i varme bestande af slægten; i kølige bjergbestande kan hunnen bære ungerne over vinteren. Tallet er lånt fra nært beslægtede bestande af *Woodworthia*. Hunnen skal have rigeligt foder, kalk og ro, og der skal være mange skjul, hvor hun kan føde.

INKUBATION

Arten lægger ikke æg, så der er ingen rugning. Temperaturen bestemmer, hvor længe drægtigheden varer: jo køligere, jo længere. Hold hunnen ved de almindelige 18-24 °C om dagen; hvilke temperaturer der giver det bedste resultat i fangenskab, er ikke dokumenteret.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne skal fjernes fra de voksne, så de ikke konkurrerer om føde. Hold dem i en lille faunaboks med køkkenrulle eller fugtig mos, flade skjul og en lav vandskål. Giv dem bananfluer, små møl, små fluer og små fårekyllinger, pudret med kalk med D3-vitamin, hver anden dag. Spray let hver dag og hold dem ved 18-24 °C. Vækstraten er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Der findes kun lidt dokumenteret viden om sygdomme hos arten i fangenskab. De typiske risici er:

- Varme over 28 °C, som stresser dyr fra et køligt klima.
- Konstant fugtig bund og dårlig ventilation, som giver svamp og hudproblemer.
- Mangel på kalk og D3-vitamin, især hos unger og drægtige hunner.
- Bid og stress i grupper med for lidt plads eller for få skjul.
- Snyltere: arten er vært for nematoder (*Skrjabinodon*), mider og bakterier som *Salmonella*, så vask hænder efter kontakt med dyr og terrarie.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke æder i flere uger eller virker slapt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.